

Ugræs iblandt Hveden.

Himmeriges Rige lignedes ved et Menneske, som saadede god Sæd i sin Mark. Men medens Folkene sov, kom hans Fjende og saadede Ugræs iblandt Hveden og gik bort.

(Mt. 13, 24—25).

Denne Lignelse paa Himmeriges Rige har megen Lighed med den foregaaende om de fire Slags Sædejord, men alligevel er den meget forskellig fra denne.

Den forrige tog Sigt paa at forsvare og retfærdiggjøre den gode Sæd og lægge Skylden for, at denne ikke bar Frugt saa mange Steder, over paa Tilhørerne, de forskellige Klasser af Mennesker.

Denne Lignelse tager derimod Sigt paa Guds Verdensmission. „Marken er Verden", siger Jesus i sin Udlæggelse. Og videre siger han der: „Og den gode Sæd er Rigets Børn, men Ugræsset er den ondes Børn."

Det er altsaa Blandingen af „Rigets Børn" og „den Ondes Børn", Disciplenes Opmærksomhed her rettes paa.

Her siges: „Men medens Folkene sov, kom Fjenden og saadede Ugræs iblandt Hveden." Dr. Rordam oversætter mere nøjagtigt: „Men medens Menneskene sov," og han bemærker i en Note, at det betyder „medens Folk sov". Dermed svarer ogsaa den engelske Tekst.

Og i sin Udlæggelse forbigaar Jesus dette Udtryk. Fortolkere er ogsaa som Regel enige om, at der ligger ikke anden Vægt derpaa, end at Fjenden benyttede sig af Folks naturlige Sovetid, til at udføre sin onde Gerning.

Det Ord, der nu gengives paa Dansk ved „Ugræs", har før været oversat med „Klinter". Men „Ugræs" er en mere nøjagtig Oversættelse, da det græske Ord betegner en Græsart, der i Voksetiden har megen Lighed med Hveden.

Her staa jo ogsaa: „Men da Sæden spirede frem og bar Frugt, kom ogsaa Ugræsset til Syne." Altsaa ikke straks. I Begyndelsen var Ligheden saa stor, at Tjenerne ikke lagde Mærke til Forskellen.

Dette er et meget vigtigt Træk i denne Lignelse. Marken er Verden. Og her maa jo saa selvfølgelig tænkes paa den Del af Verden, hvor Guds Ord forkyndes og udsaaes i Menneskehjertenerne.

Det ligger da ogsaa nær at tænke ikke alene paa Guds Ords Forkyndelse i Verden, men tillige paa Menneskers Indlemmelse i Guds Rige gennem den hellige Daab, thi „den gode Sæd er Rigets Børn," og gennem Daaben, Genfødselsens Bad, gøres et Menneske til et Rigets Barn.

Men hvorledes saar Fjenden saa Ugræs? Det er det ejendommelige, at han gør det uformærket, mens Folk sover, og saa fjerner han sig. Han virker ikke gennem en bestemt Forkyndelse eller en vis Indstiftelse.

En Ting er dog sikkert, og det er, at han søger at fordærve „Rigets Børn", saa han kan faa dem forvandlede til at blive „Ugræs", „den Ondes Børn."

Som Midler, Fjenden bruger i sin Tjeneste, ligger det nær at tænke ikke fortrinsvis paa de grimme Laster, men meget mere paa Klubber, Selskaber, Fornøjelser og Selskabeligheder, der drager Mennesker bort fra de Steder, hvor Guds Ord forkyndes. Husk det: „Medens Folk sov", og saa „gik han bort".

DEN ÆLDSTE KRISTIADEN.

Af H. P. Hansen.

I Biblioteket, der er knyttet til Exeter Katedral i England findes en gammel Rulle Manuskript, kendt under Navn „Exeterbogen". Den blev anbragt her i Aaret 1071 af Leofric, den første Biskop i Exeter. I Katalogen beskrives den af en samti-

dig Angelsakser som „a mickle English book on all sorts of things wrought in verse". Først i Bogen, der er af den største Interesse for alle Elskere af engelsk Litteratur, findes Cynewulfs „Christ", som er bleven kaldt det moderne Europas ældste Kristiade.

Man ved ikke stort mere om Cynewulf end hvad han selv har oplyst i sine Digte, hvori han selv har indskrevet sit Navn.

I sin Ungdom færdedes han som Skjald hos de store i Mjødhallen og var stolt af de gyldne Ringe og Kæder, hvormed man lønnede hans Sang. Milevidt bar den raske vilde Hest ham fra Borg til Borg. Senere greb Kristendommen ham og maaske er han bleven Munk. I alt Fald viser han sig i Besiddelse af god Kundskab til den hellige Skrift og denne synes at være kommen til ham fra første Haand, ikke som hos Kædmon, gennem andre.

Cynewulf, der levede i det niende Aarhundrede, er bleven kaldt hin Tids Tennyson i engelsk Poesi, maaske dog bedre hin Tids Browning, eftersom der i hans Digtning er noget af Brownings mysteriøse Fortryllelse. Han synger ikke om det synlige, men snarere om det usynlige og det, der udspringer af Indbildningskraften. Allerede hos ham finder vi Spor af den dybe Følelse, der saa hyppigt høres klinge i engelsk Poesi.

Fortællingen om Kristus udvikler sig under hans Haand og bliver et Drama af stærk litterær Virkning. Gud selv, siger han frigjorde Poesiens Magt i mit Bryst.

Hos Cynewulf ser vi Betydningen af den ny Poesi i Mod sætning til den ældre hedenske Poesi, der hentedede sine Motiver fra Krig, Naturmyter og Heroverdenen.

For Cynewulf staa Kristus som en levende, medlevende og elskende Personlighed. „Guds stærke Søn," den u dødelige Kærlighed. Man hører alle Vegne i hans Sang Genklang af Salmerne, Profeterne, Epistlerne og Aabenbaringen, eller som han selv udtrykker sig: „Hvad Bøgerne melder."

— Aabner eder I Porte,

Han vil drage ind, han blandt alle Føreren, han Stadens Konge — han, Skabningens Herre,

vil nu lede sit Folk, frelst fra Djævlene, til Glæders Glæde ved sin egen Sejr.

Ingen vil tvivle om, at Forfatteren af disse Linier har læst Evangelierne. Han har ogsaa grundet over Apostelens Paulus Beskrivelse i Kolossenserbrevet af Kristi Herlighed og Triumf over Fyrstendømmer og Magter.

Det fremgaar tydeligt nok af Cynewulfs „Christ", at han enten har saa har været Munk eller Præst har været en flittig Bibellæser og fyldt sin Sjæl til Overflod med den hellige Skriftnes Indhold og Sprog. Hans rige Følelse, hans billedrige Sprog, hans dramatiske Opfattelse af Evangeliernes ophøjede Fortælling og hans levende Gengivelse er altsammen Tegn paa inderlig Fortrolighed med Guds Ord.

Cynewulf opgiver et Eksempel paa den oplivende Virkning, Bibelen har paa et umiddelbart og frugtbar Sind. Den var for ham et Ideernes Kildespring, den gav ham et rigt Materiale for hans frugtbare Fantasi, den skænkede ham ogsaa saadan Udtryksformer, der i Poetens Haand straalerede med al Litteraturens Ynde og Kraft.

Med Cynewulf og hans samtidige, der repræsenterer Blomstringsperioden i Northumbriansk Litteratur, faar Bibelen Borgerret i engelsk Liv og Litteratur.

I sine poetiske Syner ser Cynewulf Kristi hvide Hænder gennemført af Nagler, der skinner lig Stjerner og straler som Juveler. Kristus er Solens Frembrud i Øst, og dens Lysvæld overstrømmer Jorden med dag-

Digtet er inddelt i tre Afdelinger, Fødselen, Himmelfarten og Dommen.

Det hedder i den første Hymne:

Fredsle Syn,
o saneta Jerusalem!
Kongstoles Krone,
Kristi Borgland,
Engles Odelstol!
Ene hos dig
de sanddrues Sjæle
saligt hvile
i Ære og Herlighed!
Udi den Gaard
ej skues skal der
Skændselens Mærke,
men fjernt bort fra dig
flygter al Ufærd,
Ulvesind, ond Strid!
Du er, hvad du hedder:
Med herlige Haab
og Herlighed fyldt!

Om Samtalen mellem Josef og Maria, som derpaa følger, skriver Dean Stubb: Jeg tror ikke, det er for meget at sige, at den indtagende og fine Ynde, det ydmyge Sind og elskelige Væsen, Pigen og Moderen, som den hellige Jomfru er skildret i Cynewulfs Sang, saa vel som hos mange anden engelsk Poet ned til Chaucer, for Middelalderens England blev det mest levende og skønne Ideal, som næst efter Kristi Billede fyldte Menneskenes Sind.

Flere Lovsange følger til Kristus, Helteskaberne, Sejrsfyrsten, „kom Herre, tøv ej længe". „Borgboerne synger for Maria, den rene, den yndigste af Midgaardens Kvinder."

Anden Hovedafdeling, der handler om Himmelfarten, klinger af jublende Tak for „Heltenes Herre, den saligste af alle Sejrens Børn, og hans Sejr i Vaabenlegen, for ham, der friede Mennesket fra at synges Dødsdage, Djævelen til Lyst, for den himmelske Fugl, der svang sig til Himmels, for Skønheden, Borgen hist oppe, for „Englene, da de straalende i hvide Klæder gik ham i Møde, der giver Heltenes Gaver."

Han alene kæmpede Hildes Orlog mod alle Djævelhordens Vaabenskaar, hærgede Helved og bortførte det største Bytte fra Fjendeborgen, talløse Sjæle. Det Emne blev et Yndlingsemne for Goteskjaldene, fordi det fremstiller den mandige Sejrskonger i al hans Valde. Derfor træffer vi det overalt i England, Tyskland og Norden.

I en Sang udvikles en Tanke fra Salomons Højsang om Herrens „Heltespring", ned i den pletløse Jomfrus Liv, ned i Krybben, op paa Korset, ned i Graven, ned til Helved, op til Himmelen til Englenes Odel, til Borgboernes evige Glæde. Saa skal og Menneskenes Børn springe fra Daad til Daad.

I en anden af Sangene skildres de Gaver, den himmelfarne sender dem hver især efter sin Stilling: Visdom og Snille, Ordets eller Harpens Kunst, Færdigheden i Vaabenlegen, Dygtigheden som Idrætsmand. Alt kommer fra Kongen, som giver sine „jordbaarne Helte" dem.

Fra denne Afdeling har Grundtvig hentet Grundtanken til flere af sine Salmer, og hele hans Salmedigtning viser i Billeder og Udtryk en stærk Paavirkning af Angelsakserne.

Den tredje Hovedafdeling handler om Herrens Komme til Doma, og Digtet hæver sig her ofte til en betydelig dramatisk Højde som f. Eks. i Dommedags-scenen, hvor et blodrødt Kors staa paa Sions Bjerg.

For alle Folk staaer Herrens Kors ophøjet, det straalende Træ, blodduget med Himmelskongens rene, dryppende Blod, og det skinner skært ud over al Skabningen. Da vil det gaa som paa Korsfestelsesdagen. Himmel og Helvede, Sol, Stjerner, Havet, den skælvende Jord, Træerne, der græder Blod, fordi han steg paa Korsets Træ, Gravene, der aabnede sig for den døde, alt kendtes ved ham, kun ikke Menneskene.

Kristus Sejrskongen sidder paa sin Kongestol, og Dommen gaar ud over alle. For ham staaer de

onde, deres Farve er som Dødningsens, det syndefulde Kød er gennemtrængt af sin Skam og som gennem det skære Glar ser man helt igennem det. Han svinger Sejrens Sværd i sin højre Haand og støder dem ned i den dybe Dal, Dødsalen, det største af alle Morderhuse. Der er deres Dom, Pinen, Heden, Frost, Edder, Vør, i den evige Nat brændes Synderne aldrig ud af deres Sjæle.

Saa skildres Himmerig, hvor det hedder:

Sang er der af Engle,
saliges Glæde;
og der vor Drots
det dyre Aasyn
mer skært end Solen
skinner over alle.
Liflig Kærlighed,
Liv uden Død,
Hør den i Herlighed,
Højtid for Folket.

I „Krist" hører vi Klokkerne kime til Advent, Himmelfart og Dommedag. Det Billed af Herrens som den mandige „Sejrskonger", Kædmon først tegnede, aabenbarer sig ogsaa gennem Cynewulfs Syner. Der staaer Helledrotten for os midt imellem sine trofaste Tjenere, skildede i Træk, som ikke glemmes.

Men naar dette gamle engelske Digts Skønhed vækker vor Beundring, skal det ikke glemmes, at dets Skønhed er Bibelens Skønhed. Dets pragtfulde Billeder er hentet fra Evangelierne, Epistlerne og Aabenbaringen, farvet selvfølgelig af hin Tids særlige Føleset. Det er Produkt af et Sjæleliv, gennemtrængt af Gudsordets Tanker og gennemglødet af dets Syner. Den Digtet, der kunde frembringe saa skønt et Værk, har gravet dybt i Guds Ords Gruber, og han har Ret, naar han siger om sig selv, at Gud lukkede op for Poesiens Væld i hans Bryst.

Cynewulf var bleven en gammel Mand, da han kvad den guldige Drape, der bærer Navnet Helene, Kong Konstantins Søster, der rejste til Jorsal for at finde „Erens Træ, Adelskongens, Sejrdrottens Kors."

I Slutningen af Drapaen siger han, at han om Natten laa og tænkte paa Korset, da kom der Lys i hans Sjæl fra „Magtens Konge", og Sangens Kunst blev ham givet. Nu kunde han „efter Bøger og Skrifter" vidne om „Sejrstegnet, Erens Træ."

Han fortæller derpaa om sit Ungdomsliv som omrejsende Skjald, der sang verdslige Draper. Alt dette er nu svundet, hele Verden og alle, der bor paa den, skal ogsaa en Gang gaa under, Dommen venter, og den store Adskillelse mellem onde og gode finder Sted.

Med et højtideligt Amen ender Kvadet.

Cynewulf var en fuldblods adelig Digtternatur, der da han blev grebet af Kristus, stillede sine Digtterevner i hans Tjeneste og skrev sin Herres Pris saa skønt et Kvæde og i saa stor en Stil, navnlig i Skildringen af Dommedag, som der hverken før eller senere er sunget om dette Emne.

Rejseindtryk.

Af I. M. H.

I disse Dage er jeg i Falmouth, Me., hvor vi har Møder hver Aften. Past. C. E. Nielsen og jeg var ude ved Atlanterhavet, som skyder sig ind her med en betydelig Bugt, i hvilken, efter Sigende, findes ikke mindre end 365 større og mindre Øer, nogle beboede, de fleste vist ikke. Past. Nielsen gravede Muslinger op; jeg maatte hen at berøre Havvandet og sige:

Kærligheden er som Havet, gør med Sang sit Hverdagsværk; den har Byrder nok at bære, men den er saa bølgestærk.

Den syge svenske Præst, jeg rejste sammen med til Europa 1895, sagde derude, paa Atlanteren: „Jeg er saa tørstig, at jeg synes, jeg kunde tømme Havet" (Han led af „Sukkersy-

For Søndagsskolelærere.

Vi har tilfældigt faaet et lille Oplag af den gamle Bog, Guds-Ordets Historie af Vilhelm Birkedal. Den sælges til den billige Pris af 50c saa langt Oplaget naar. Birkedal fortæller den hellige Historie paa en egen tilforladelig og dog livlig Maade, men hvad der gør Bogen mest interessant er de lærerige, ofte højt originale, Tanker fremsat i Anmærkningerne. Om man end ikke kan samstemme med Birkedal i alt vil Søndagsskolelærere dog finde mange Tanker i disse Anmærkninger vel værd at udvikle for Børnene.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebraska.

EN KRISE

Lauritz Petersens sidstudkomne Fortælling.

Krisen forekommer i Fru Ane Marie Gravesens Liv, idet hun under et Besøg hos Ungdomsvener i Hovedstaden vækkes til Erkendelse af det tomme og utilfredsstillende selv i det pæneste Verdensliv. Denne Erkendelse og den derfor fremkaldte Uro og Livslede vokser sig stærkere hos Fru Gravesen, indtil man føler at Krisen er naaet og en Vending maa indtræffe. At Vendingen gaar til den forkerte Side og Fruen atter synker ned i det vante lette forfængelige Verdensliv skuffer Læseren. Man spørger om Forfatterens Hensigt med Fortællingen og Svaret maa blive: han vil raabe et Varsko til vakte Mennesker ved at vise hvor let og næsten umærkeligt man kan „udslukke Aanden" og gøre det umuligt oftere at høre hans kaldende Røst. Til vakte Mennesker i Færd med at glide tilbage i Verdenslivet vil „En Krise" virke som en Spore til at „søge Herren den Stund han er nær." Bogen faas hos Danish Luth. Publ. House. I Omslag \$2.00. Indbunden \$2.80.

The Gates of Janus.

An Epic Story of the World War.

By WILLIAM CARTER, D. D., PH. D.

With 6 Maps and Battlefield Diagrams.

Highly praised by many of the great war leaders as well as by leading scholars and prominent men in various walks of life.

Handsomely and durably bound in gold-stamped cloth.

Price \$1.50 net.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

PUBLICATIONS OF THE AMERICAN-SCANDINAVIAN FOUNDATION.

SCANDINAVIAN CLASSICS.

Authoritative translations from the literature of Denmark, Norway, Sweden, and Iceland.

COMEDIES BY HOLBERG. Three sparkling plays by the first great modern in Scandinavia. \$1.50.

MARIE GRUBBE. A lady of the Seventeenth Century. A character sketch on a rich and colorful background, by J. P. Jacobsen. \$1.50.

NIELS LYHNE. A powerful psychological novel by J. P. Jacobsen. \$1.50.

POEMS AND SONGS by Bjørnstjerne Bjørnson. The verses that won the author his title of "Norway's Beating Heart". \$1.50.

ARNLJOT GELLINE. Bjørnson's verse romance of the outlawed giant who came to serve King Saint Olaf. \$1.50.

POEMS BY TEGNER. The Children of the Lord's Supper translated by Longfellow, and Frithiof's Saga. \$1.50.

MASTER OLOF. Strindberg's great national-religious drama, with a hero as strong as Ibsen's Brand, but more human than he. \$1.50.

GÖSTA BERLING'S SAGA. Selma Lagerlöf's first romance, which won her immortal fame among world writers. In two volumes. \$3.00.

SARA VIDEBECK AND THE CHAPEL. Two short novels by C. J. L. Almqvist. \$1.50.

ANTHOLOGY OF SWEDISH LYRICS. From 1750 to 1915. Collected and translated by C. W. Stork. \$1.50.

MODERN ICELANDIC PLAYS. Sigurjónsson's Eyvind of the Hills, a drama of an outlaw and the noble woman who shares his exile, together with the author's earlier work. The Hraun Farm. \$1.50.

THE PROSE EDDA OF SNORRI STURLUSON. Mythical tales of the North by a master of Old Norse prose. \$1.50. The complete set of CLASSICS, 13 volumes, \$18.00.

SCANDINAVIAN MONOGRAPHS.

THE VOYAGES OF THE NORSEMEN TO AMERICA. A complete exposition with illustrations and maps, by William Hovgaard. \$4.00.

BALLAD CRITICISM IN SCANDINAVIA AND GREAT BRITAIN during the Eighteenth Century. By Sigurd B. Hustvedt. \$3.00.

THE KING'S MIRROR. Translated from the Norwegian of the Thirteenth Century by L. M. Larson. \$3.00.

THE HEROIC LEGENDS OF DENMARK. By Axel Olrik. Translated from the Danish and revised in collaboration with the author by Lee M. Hollander. \$3.50.

All prices are net, postpaid.

Order these books through

DAN. LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.